

Posudek bakalářské práce

Tomáš Hrubý: Daktyloskopie optikou českého denního tisku mezi léty 1900-1938

Bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat diskurz o daktyloskopii, vedený na stránkách českého denního tisku v období od začátku 20. století do vypuknutí druhé světové války. Autor ve své práci použil diskurzivní analýzu. Bohužel si však nebyl vědom skutečnosti, že diskurzivní analýza nemůže odrážet představy české společnosti, jak se chybně domnívá, ale pouze způsob psaní o daktyloskopii v českém periodickém tisku. Prameny, jež využívá formou hledání klíčových slov v dobovém tisku, prameny, zdánlivě vypadají jako velmi hojné. Autor ale bohužel nic neříká o jejich reprezentativnosti v souboru periodického tisku. Problém tkví rovněž v tom, že ve sledovaném období na území českých zemí, resp. po roce 1918 Československa, vycházelo celé spektrum periodického tisku v němčině, a tudíž autor vede v patrnosti pouze jednu rovinu diskurzu, aniž by to zohlednil v tvrzení „česky hovořící veřejnost“, neboť ona veřejnost byla nepochybně z velké části bilingvní.

To, že autor bakalářské práce zaměňuje či substituuje novinový a novinářský diskurz za reálné postoje veřejnosti či společnosti, ale není jediným metodologickým omylem, jehož se dopouští. Stejně významný omyl spočívá v nejednoznačnosti výpovědní hodnoty a samotné konstrukce textů v denním tisku: autor na stejné úrovni mluví o reprezentaci, ale také o zmiňování, popisování, informování, věnování se, interpretaci či vnímání ve vztahu k tomu samému novinovému článku (zde ponechme stranou autorovo nadužívání slovesa „vnímat“, což je důsledek soudobého žurnalismu, jenž se v jeho práci projevuje i mnoha jinými způsoby).

Výzkumné otázky, které si autor klade, jsou veskrze jednoduché. Cílem jeho práce je dle jeho tvrzení analyzovat a interpretovat „vnímání daktyloskopie českou společností“, resp. „vnímání ve veřejném diskurzu“. Ve skutečnosti ale jeho práce pouze popisuje a na mnoha citátech pouze ilustruje převahu pozitivního způsobu psaní o daktyloskopii v českém periodickém tisku. Závěr práce je tedy na samém počátku předvídatelný: převaha pozitivních postojů nad postoji neutrálními či negativními.

Problematická je rovněž struktura práce. Samotnému problému, tedy diskurzu v českém denním tisku, je věnována méně než polovina bakalářské práce. Analytické části předchází dosti neorganicky přičleněné dvě kapitoly.

První věnovaná historii předválečného a meziválečného tisku má charakter popisu známých skutečností. Druhá, rovněž veskrze deskriptivní, sumarizuje dějiny daktyloskopie, přičemž fakticky supluje jakési encyklopedické heslo. Oproti první části se ale přece jen do značné míry vztahuje k tématu bakalářské práce. Za nejpodstatnější je možné v této pasáži považovat skutečnost, že v českých zemích byla daktyloskopie jako důkazní metoda užívána velmi záhy po jejím objevení, již na počátku 20. století.

Celkově nemohu hodnotit bakalářskou práci příliš pozitivně. Bakalářská práce postrádá jasné metodologické vymezení, stejně jako podrobnou pramennou analýzu. Autor práce zaměřuje, jak se dnes mnohdy činí nejen v kvalifikačních pracích, dobový diskurz za reálné postoje, neřku-li za dějiny, diskurz v periodickém tisku považuje za identický s postoji veřejnosti či dokonce s postoji celé společnosti. Práce spočívá na mnohdy mechanickém řazení citátů (charakterizuje ji opakování „a také“ „a také“). Závěrečné zjištění bylo předem předpokládatelné. Naopak problematiku sociální marginalizace prostřednictvím daktyloskopie autor bakalářské práce zmiňuje pouze okrajově. Ze všech těchto důvodů hodnotím bakalářskou práci na samé hranici obhajitelnosti: dobře.

v Lysé nad Labem 10. 9. 2024

doc Martin Nodl